

3.4 Gedrag m.b.t. klimaatverandering

3.4.1 Huidig gedrag en intenties met betrekking tot de milieuproblematiek

Binnen dit hoofdstuk gaan we dieper in op het gedrag van de Belgen om de klimaatverandering tegen te gaan. Daarnaast bekijken we de persoonlijke intenties die de Belgen hebben naar de toekomst toe omtrent de milieuproblematiek op het vlak van verplaatsingen, huishouden en woning.

3.4.1.1 VERPLAATSINGEN

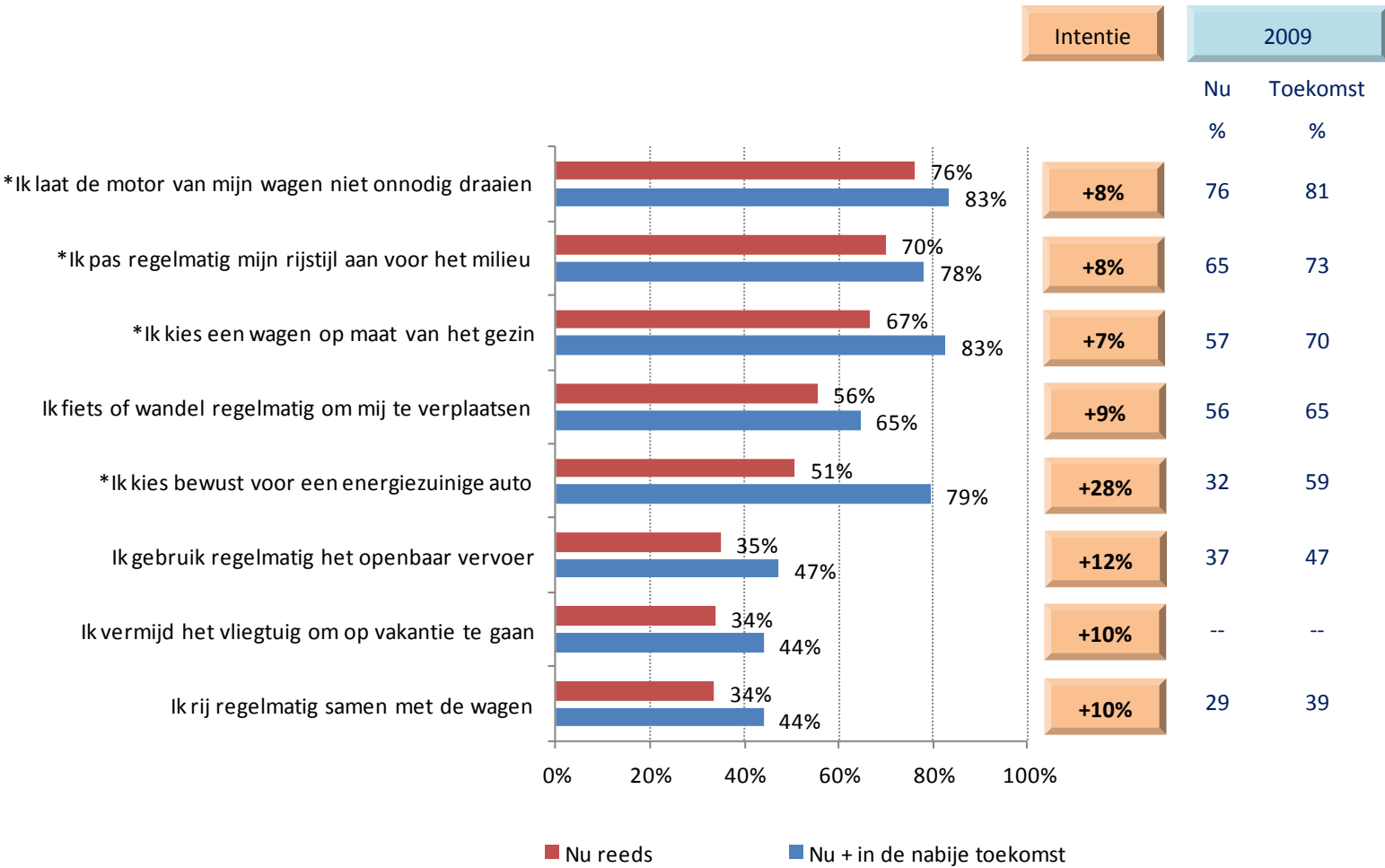
Meer dan drie vierde van de wageneigenaars (76%) geeft aan dat ze hun wagen niet laten draaien als ze lange tijd stilstaan. Bovendien is 8% van plan dit in de nabije toekomst te doen. Deze inspanning die financieel geen extra inspanning vraagt, scoort het beste wat het 'milieuvriendelijke gedrag' met betrekking tot de verplaatsingen betreft. Verder blijkt dat zeven wageneigenaars op tien hun rijstijl reeds aanpassen en meer dan twee derde van de bevroegden (67%) voor een wagen kiest op maat van het gezin.

Volgende inspanningen worden het minst geleverd: gebruik maken van het openbaar vervoer (35%), het vliegtuig vermijden (34%) en carpoolen (34%). Telkens ongeveer één respondent op tien heeft echter de intentie om hier in de nabije toekomst werk van te maken.

Bekijken we de evolutie in milieuvriendelijk gedrag van de Belgen, dan stellen we vast dat de grootste vooruitgang (t.o.v. 2009) geboekt wordt bij de aankoop van een nieuwe wagen: 67% kiest nu een wagen op maat van het gezin (t.o.v. 57% in 2009) en 51% kiest bewust voor een energiezuinige auto (t.o.v. 32% in 2009). Bovendien zien we dat thans maar liefst 79% van de Belgen de intentie heeft om een energiezuinige auto te kiezen, zijnde een intentieverklaring van 28% van de wageneigenaars om het gedrag te wijzigen.

De uitgesproken intenties in 2009 zijn ten dele waargemaakt, behalve voor wat betreft de verplaatsingswijze. Men maakt immers minder gebruik van het openbaar vervoer in vergelijking met 2009 en we zien geen toename van het aantal Belgen dat zich regelmatig te voet of met de fiets verplaatst.

Grafiek 21 – Vraag 18: Hieronder staan een aantal uitspraken.
 In welke mate zijn deze uitspraken van toepassing op u persoonlijk?
 Welke uitspraken zijn nu reeds op u persoonlijk van toepassing? Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn (ongeacht of u deze momenteel al dan niet toepast)?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

*Basis: alle wageneigenaars (N=1397) – excl. ‘missings’.

Onderstaande tabel toont de significante verschillen naar geslacht, leeftijd, regio en urbanisatiegraad. Een belangrijke vaststelling is dat Belgen tussen 36 en 75 jaar vaker dan Belgen uit de jongste leeftijdsgroep (16 tot 35 jaar) hun rijstijl aan het milieu aanpassen en dit ook in de toekomst vaker zullen doen. Bovendien opteren ze ook vaker bewust voor een energiezuinige wagen, zij het dat naar de toekomst toe er geen verschil meer te bespeuren valt met de jongste leeftijdsgroep. Ook Walen laten vaker dan Vlamingen weten – nu en in de toekomst – bewust voor een energiezuinige wagen te kiezen; naar rijstijl zien we echter geen verschil.

Tabel 16: V18 (verplaatsingen), significante verschillen naar subgroepen

		Percentages						Significante verschillen
		Mannen (1)			Vrouwen (2)			
	<i>Geslacht</i>							
Ik gebruik regelmatig het openbaar vervoer	Nu reeds	30,4%			39,3%			1/2
Ik fiets of wandel regelmatig om mij te verplaatsen	Nu reeds	52,4%			58,5%			1/2
		Leeftijd						
		16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)				
Ik rij regelmatig samen met de wagen (mensen spreken ergens af en zetten samen hun weg verder)	Nu + nabije toekomst	52,2%	39,5%	42,5%				1/2, 1/3
Ik pas regelmatig mijn rijstijl aan voor het milieu	Nu reeds	53,4%	76,0%	79,1%				1/2, 1/3
	Nu + nabije toekomst	71,5%	80,2%	82,2%				1/2, 1/3
Ik kies een wagen op maat van het gezin	Nu reeds	53,7%	73,6%	71,4%				1/2, 1/3
Ik kies bewust voor een energiezuinige auto	Nu reeds	37,1%	55,9%	58,3%				1/2, 1/3
Ik gebruik regelmatig het openbaar vervoer	Nu reeds	43,2%	28,5%	34,5%				1/2, 1/3
	Nu + nabije toekomst	50,9%	38,3%	54,2%				1/2, 2/3
Ik laat de motor van mijn wagen niet draaien als ik lange tijd stilsta	Nu reeds	58,9%	82,4%	85,9%				1/2, 1/3
	Nu + nabije toekomst	75,4%	85,8%	88,5%				1/2, 1/3
Ik vermijd het vliegtuig om op vakantie te gaan	Nu reeds	26,3%	36,6%	38,1%				1/2, 1/3
	Nu + nabije toekomst	36,6%	44,3%	51,0%				1/2, 1/3
		Opleiding						
		Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Ik pas regelmatig mijn rijstijl aan voor het milieu	Nu reeds	66,4%	77,4%	77,2%	63,2%	69,9%	65,6%	2-3/4
	Nu + nabije toekomst	77,1%	85,2%	80,3%	74,6%	76,5%	72,6%	2/4
Ik kies bewust voor een energiezuinige auto	Nu reeds	41,8%	58,4%	47,8%	49,2%	50,6%	52,1%	1/2
Ik vermijd het vliegtuig om op vakantie te gaan	Nu reeds	41,5%	37,9%	34,9%	35,3%	26,2%	24,9%	1-2/5
	Nu + nabije toekomst	54,6%	50,6%	45,0%	44,8%	33,9%	32,5%	1-2/5-6, 4/5
		Regio						
		Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)				
Ik rij regelmatig samen met de wagen (mensen spreken ergens af en zetten samen hun weg verder)	Nu reeds	43,2%	19,2%	17,4%				1/2, 1/3
	Nu + nabije toekomst	51,7%	37,5%	27,5%				1/3
Ik kies een wagen op maat van het gezin	Nu reeds	62,1%	60,5%	77,0%				1/3, 2/3
	Nu + nabije toekomst	81,6%	73,8%	86,3%				2/3
Ik kies bewust voor een energiezuinige auto	Nu reeds	42,1%	55,4%	66,6%				1/3
	Nu + nabije toekomst	77,4%	78,4%	83,6%				1/3
Ik gebruik regelmatig het openbaar vervoer	Nu reeds	37,1%	56,3%	26,3%				1/2, 1/3, 2/3
	Nu + nabije toekomst	50,5%	68,4%	36,6%				1/2, 1/3, 2/3
Ik fiets of wandel regelmatig om mij te verplaatsen	Nu reeds	66,9%	57,7%	34,4%				1/3, 2/3
	Nu + nabije toekomst	74,7%	68,0%	45,3%				1/3, 2/3

	<i>Urbanisatie</i>	Percentages				Significante verschillen
		5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)	
Ik kies bewust voor een energiezuinige auto	Nu reeds	49,8%	45,1%	48,3%	56,4%	2/4
	Nu + nabije toekomst	78,6%	70,5%	82,7%	81,1%	2/3, 2/4
Ik gebruik regelmatig het openbaar vervoer	Nu reeds	51,8%	29,3%	34,0%	24,8%	1/2, 1/3, 1/4, 3/4
	Nu + nabije toekomst	64,1%	40,8%	46,3%	37,7%	1/2, 1/3, 1/4
Ik fiets of wandel regelmatig om mij te verplaatsen	Nu reeds	57,4%	57,4%	59,0%	49,7%	3/4
Ik vermijd het vliegtuig om op vakantie te gaan	Nu reeds	27,8%	31,5%	39,2%	34,9%	1/3

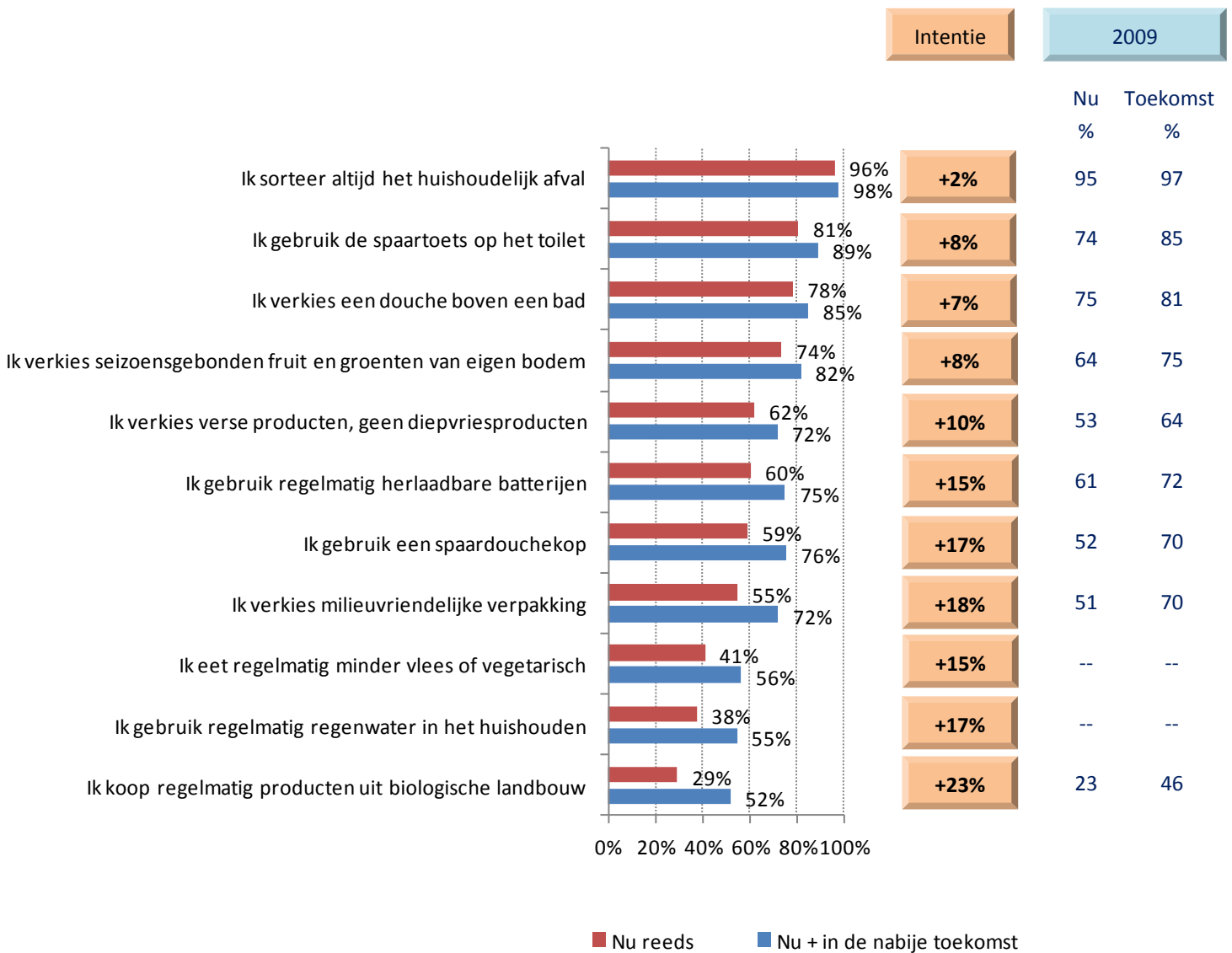
3.4.1.2 HET HUISHOUDEN

Algemeen beschouwd levert reeds een behoorlijk deel van de Belgen milieubesparende maatregelen in het huishouden. Bijna alle respondenten (96%) sorteren het huishoudelijk afval (glas, papier, karton, PMD, gevaarlijk afval, compost, batterijen). Telkens meer dan drie kwart van de deelnemers aan het onderzoek gebruikt de spaartoets op het toilet en verkiest een douche boven een bad (81% respectievelijk 78%).

Daarentegen stellen we vast dat slechts 29% regelmatig producten uit de biologische landbouw koopt. Ook het gebruik van regenwater in het huishouden (38%) en het minder eten van vlees (41%) wordt door slechts een minderheid van de Belgen in het huishouden toegepast. Een aanzienlijke groep heeft echter wel de intentie om deze zaken in de nabije toekomst te doen.

Algemeen beschouwd vertoont de Belg een milieuvriendelijker gedrag in het huishouden ten opzichte van 2009, met uitzondering van het gebruik van herlaadbare batterijen. Bovendien heeft de Belg in sterke mate woord gehouden voor wat betreft de uitgesproken intenties inzake het gebruik van de spaartoets op het toilet, de voorkeur voor een douche boven een bad, het eten van seizoensgebonden fruit en groenten van eigen bodem en de voorkeur voor verse producten.

Grafiek 22 – Vraag 18: Hieronder staan een aantal uitspraken. In welke mate zijn deze van toepassing op u persoonlijk? Welke uitspraken zijn nu reeds op u persoonlijk van toepassing? Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn (ongeacht of u deze momenteel al dan niet toepast)?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

Onderstaande tabel toont dat in de eerste plaats leeftijd een belangrijke invloed uitoefent op het reeds toepassen van bepaalde milieubepalende maatregelen in het huishouden en de intentie om deze in de toekomst toe te passen. Behalve voor wat betreft de voorkeur van een douche boven een bad, stellen we vast dat de jongste leeftijdscategorie (16-35j) algemeen beschouwd minder maatregelen neemt in het huishouden.

Voorts zien we dat vrouwen reeds vaker dan mannen naar milieuvriendelijke verpakkingen grijpen, alsook er een meer milieuvriendelijk voedingspatroon op nahouden.

Het aankopen van producten uit de biologische landbouw neemt over het algemeen toe naarmate het opleidingsniveau stijgt.

Beschouwd naar regio, zien we dat de Brusselaars reeds het vaakst biologische producten kopen, maar beduidend minder scoren op een aantal vlakken zoals het sorteren van het huishoudelijk afval of het gebruik van regenwater in het huishouden.

Tabel 17: V18 (huishouden), significante verschillen naar subgroepen

		Percentages			Significante verschillen
	<i>Geslacht</i>	Mannen (1)	Vrouwen (2)		
Ik verkies milieuvriendelijke verpakking	Nu reeds	50,4%	59,0%	1/2	
	Nu + Nabije toekomst	68,8%	75,2%	1/2	
Ik verkies verse producten, geen diepvriesproducten	Nu reeds	58,6%	65,1%	1/2	
	Nu + Nabije toekomst	33,7%	47,9%	1/2	
Ik eet regelmatig minder vlees of vegetarisch	Nu reeds	33,7%	47,9%	1/2	
	Nu + Nabije toekomst	51,7%	60,8%	1/2	
	<i>Leeftijd</i>	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)	
Ik sorteer altijd het huishoudelijk afval	Nu reeds	91,4%	98,5%	97,3%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	95,6%	99,0%	97,8%	1/2
Ik gebruik de spaartoets op het toilet	Nu reeds	72,6%	86,1%	82,0%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	84,5%	92,2%	89,0%	1/2
Ik gebruik regelmatig herlaadbare batterijen	Nu reeds	59,0%	65,8%	55,1%	2/3
	Nu + Nabije toekomst	57,1%	77,2%	85,1%	1/2, 1/3, 2/3
Ik verkies seizoensgebonden fruit en groenten van eigen bodem	Nu reeds	57,1%	77,2%	85,1%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	70,0%	84,9%	89,0%	1/2, 1/3
Ik gebruik een spaardoucheknop	Nu reeds	45,8%	64,9%	65,4%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	65,9%	79,1%	80,8%	1/2, 1/3
Ik verkies milieuvriendelijke verpakking	Nu reeds	45,5%	54,9%	63,9%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	65,9%	71,9%	78,5%	1/3, 2/3
Ik koop regelmatig producten uit biologische landbouw	Nu reeds	24,9%	31,7%	31,3%	1/2
	Nu + Nabije toekomst	45,6%	53,5%	56,2%	1/2, 1/3
Ik verkies een douche boven een bad	Nu reeds	79,4%	81,1%	73,6%	2/3
	Nu reeds	30,8%	41,4%	39,8%	1/2, 1/3
Ik gebruik regelmatig regenwater in het huishouden	Nu reeds	30,8%	41,4%	39,8%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	47,5%	56,5%	64,5%	1/2, 1/3, 2/3
Ik eet regelmatig minder vlees of vegetarisch	Nu reeds	31,1%	41,7%	49,8%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	47,5%	56,5%	64,5%	1/2, 1/3, 2/3

		Percentages						Significante verschillen
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Ik gebruik de spaartoets op het toilet	Nu reeds	68,7%	82,1%	82,5%	83,1%	81,4%	82,1%	1/2, 1/4-5
Ik verkies seizoensgebonden fruit en groenten van eigen bodem	Nu + Nabije toekomst	87,3%	84,5%	83,4%	76,1%	82,6%	79,5%	1/4
Ik gebruik een spaardoucheknop	Nu + Nabije toekomst	80,3%	80,6%	78,3%	73,3%	72,5%	64,4%	1-2/6
Ik koop regelmatig producten uit biologische landbouw	Nu reeds	23,2%	27,9%	23,7%	27,5%	34,2%	40,2%	1/6
Ik verkies een douche boven een bad	Nu reeds	66,1%	78,6%	78,6%	82,6%	77,9%	79,8%	1/2, 1/4
	Regio	Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)				
Ik sorteer altijd het huishoudelijk afval	Nu reeds	98,2%	83,7%	94,6%				1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	98,8%	93,2%	96,6%				1/2, 1/3
Ik gebruik regelmatig herlaadbare batterijen	Nu reeds	63,8%	46,7%	57,4%				1/2
Ik gebruik een spaardoucheknop	Nu reeds	62,5%	47,3%	55,7%				1/2, 1/3
Ik koop regelmatig producten uit biologische landbouw	Nu reeds	26,9%	37,8%	32,3%				1/2
Ik verkies een douche boven een bad	Nu reeds	75,2%	81,3%	82,9%				1/3
	Nu + Nabije toekomst	82,5%	86,2%	88,4%				1/3
Ik gebruik regelmatig regenwater in het huishouden	Nu + nabije toekomst	57,9%	30,3%	54,1%				1/2, 2/3
	Urbanisatie	5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)			
Ik sorteer altijd het huishoudelijk afval	Nu reeds	92,1%	97,1%	97,3%	97,1%			1/3, 1/4
	Nu + Nabije toekomst	95,5%	98,2%	99,1%	97,6%			1/3
Ik gebruik regelmatig regenwater in het huishouden	Nu reeds	23,0%	37,9%	41,3%	45,9%			1/2, 1/3, 1/4
	Nu + Nabije toekomst	43,3%	53,2%	57,4%	61,7%			1/3, 1/4

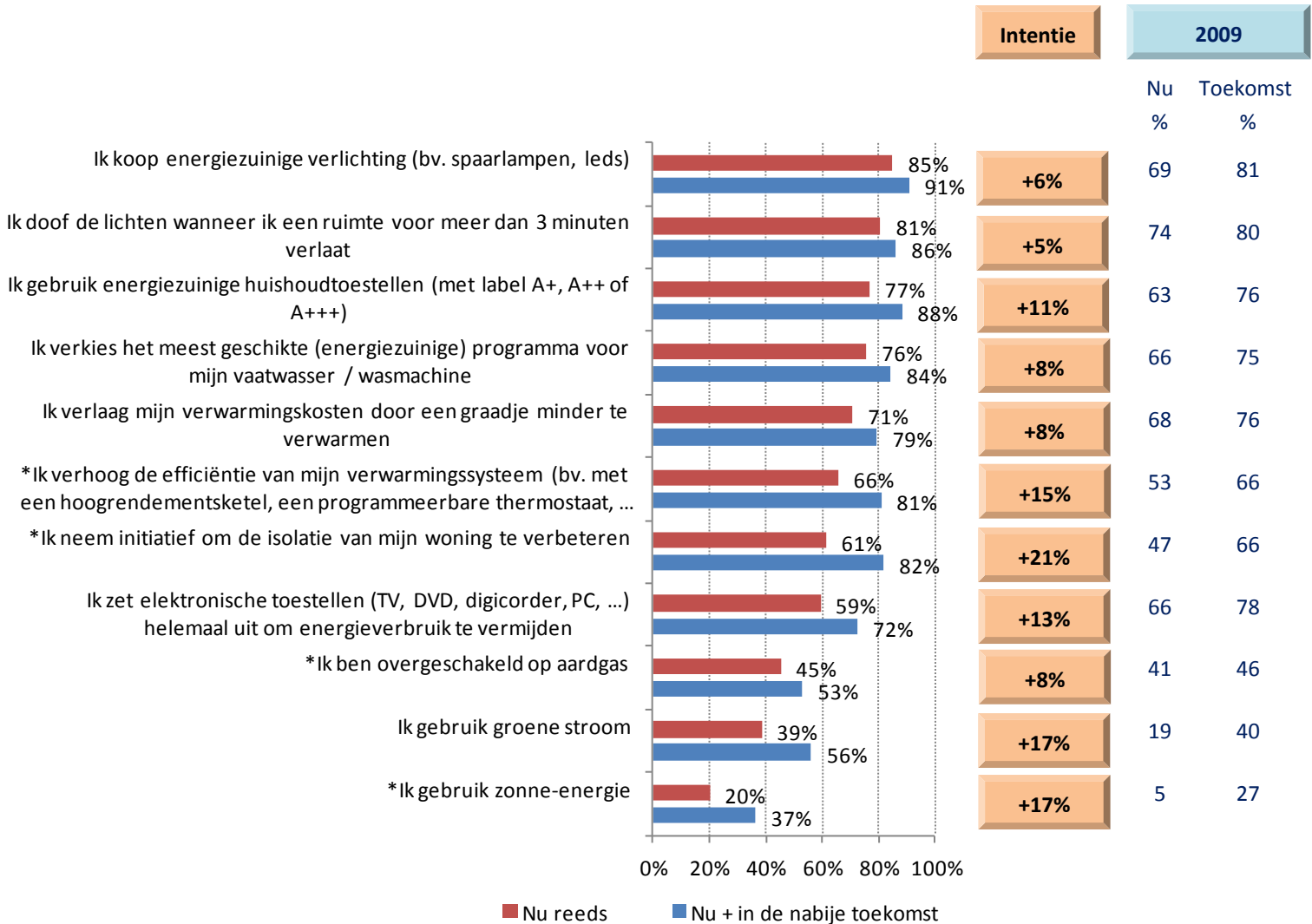
3.4.1.3 DE WONING

Ook wat het domein 'woning' betreft, vertonen de Belgen reeds een behoorlijk milieuvriendelijk gedrag. Alle ondervraagden beschouwd, stellen we vast dat 85% reeds energiezuinige verlichting zoals spaarlampen en LED verlichting aankoopt. In de toekomst zullen zelfs de meeste Belgen dit doen (91%). Het doven van de lichten wanneer de kamer voor drie minuten wordt verlaten (81%) en het gebruik maken van energiezuinige huishoudtoestellen (86%) vervolledigen de top drie van meest ondernomen acties met betrekking tot het beperken van het energieverbruik in de woning.

Over het algemeen bestaat een sterke intentie onder de Belgen om in de nabije toekomst verder werk te maken van milieuvriendelijke acties in de woning. Meer dan één op vijf (21%) wil in de nabije toekomst initiatief nemen om de isolatie in de woning te verbeteren zodat we verwachten dat meer dan acht Belgen op tien (82%) in de toekomst voor een betere isolatie in de woning hebben gezorgd. Bovendien heeft telkens 17% de intentie om in de nabije toekomst groene stroom en zonne-energie te gebruiken.

Ten opzichte van 2009 is er een spectaculaire stijging in het gebruik van groene stroom (39% t.o.v. 19%) en zonne-energie (20% t.o.v. 5%). Verder is er een sterke toename van het aantal Belgen dat energiezuinige aankopen doet, zowel voor verlichting als voor huishoudtoestellen. Ook op het vlak van verwarming en isolatie worden meer energiebesparende maatregelen genomen in vergelijking met 2009. We stellen bovendien vast dat de in 2009 uitgesproken intenties nu grotendeels zijn waargemaakt. Enkel het uitzetten van elektronische toestellen blijft op dat vlak achter.

Grafiek 23 – Vraag 18: Hieronder staan een aantal uitspraken. In welke mate zijn deze van toepassing op u persoonlijk? Welke uitspraken zijn nu reeds op u persoonlijk van toepassing? Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn (ongeacht of u deze momenteel al dan niet toepast)?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

*Basis: alle woningeigenaars (N=1215) – excl. 'missings'.

In de volgende tabel lezen we dat vrouwen meer maatregelen nemen om het energieverbruik van toestellen te verminderen dan mannen. Zo kopen ze meer dan mannen energiezuinige verlichting en toestellen aan, en letten ze er vaker op dat toestellen niet in stand-by maar helemaal uit worden gezet.

Naar leeftijd is duidelijk dat de jongste leeftijdsgroep minder milieuvriendelijke / energiebesparende maatregelen neemt in de woning dan Belgen ouder dan 36 jaar. Zowel Vlamingen als Walen proberen vaker dan inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hun energieverbruik te beperken door energiezuinige verlichting en toestellen aan te kopen, alsook lichten en toestellen niet nodeloos aan te laten.

We stellen ook vast dat in Wallonië beduidend minder respondenten overgeschakeld zijn op aardgas, maar dit is zonder enige twijfel te wijten aan een geringere beschikbaarheid van een aardgasnet.

Tabel 18: V18 (woning), significante verschillen naar subgroepen

		Percentages			Significante verschillen
	Geslacht	Mannen (1)	Vrouwen (2)		
Ik koop energiezuinige verlichting	Nu reeds	82,0%	87,6%		1/2
	Nu + Nabije toekomst	89,0%	92,3%		1/2
Ik zet elektronische toestellen helemaal uit om energieverbruik in de stand-by-modus te vermijden	Nu reeds	55,6%	62,9%		1/2
Ik gebruik energiezuinige huishoudtoestellen	Nu reeds	73,4%	79,7%		1/2
	Leeftijd	16-35j (1)	36-55j (2)	56-75j (3)	
Ik neem initiatief om de isolatie van mijn woning te verbeteren	Nu reeds	56,5%	66,7%	57,8%	1/2, 2/3
Ik verkies het meest geschikte (energiezuinige) programma voor mijn vaatwasser / wasmachine	Nu reeds	63,7%	85,4%	75,8%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	78,6%	89,6%	83,7%	1/2, 2/3
Ik gebruik zonne-energie	Nu reeds	14,4%	28,5%	13,7%	1/2, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	35,2%	42,4%	29,9%	2/3
Ik doof de lichten wanneer ik een ruimte voor meer dan 3 minuten verlaat	Nu reeds	75,9%	83,2%	82,3%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	81,9%	89,2%	86,5%	1/2
Ik verhoog de efficiëntie van mijn verwarmingssysteem (bv. met een hoogrendementsketel)	Nu reeds	63,9%	72,7%	57,7%	1/2, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	83,9%	82,8%	76,1%	1/3, 2/3
Ik verlaag mijn verwarmingskosten door een graadje minder te verwarmen	Nu reeds	57,7%	73,1%	80,5%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	72,0%	79,8%	86,0%	1/2, 1/3, 2/3
Ik koop energiezuinige verlichting	Nu reeds	79,1%	88,1%	86,8%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	87,5%	92,8%	91,3%	1/2
Ik zet elektronische toestellen helemaal uit om energieverbruik in de standby- modus te vermijden	Nu reeds	46,9%	61,8%	68,6%	1/2, 1/3
	Nu + Nabije toekomst	65,8%	74,1%	76,9%	1/2, 1/3
Ik gebruik groene stroom	Nu reeds	27,1%	49,0%	37,4%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	51,9%	61,1%	54,7%	1/2
Ik gebruik energiezuinige huishoudtoestellen	Nu reeds	71,3%	82,4%	75,0%	1/2, 1/3, 2/3
	Nu + Nabije toekomst	83,7%	92,7%	87,1%	1/2, 2/3

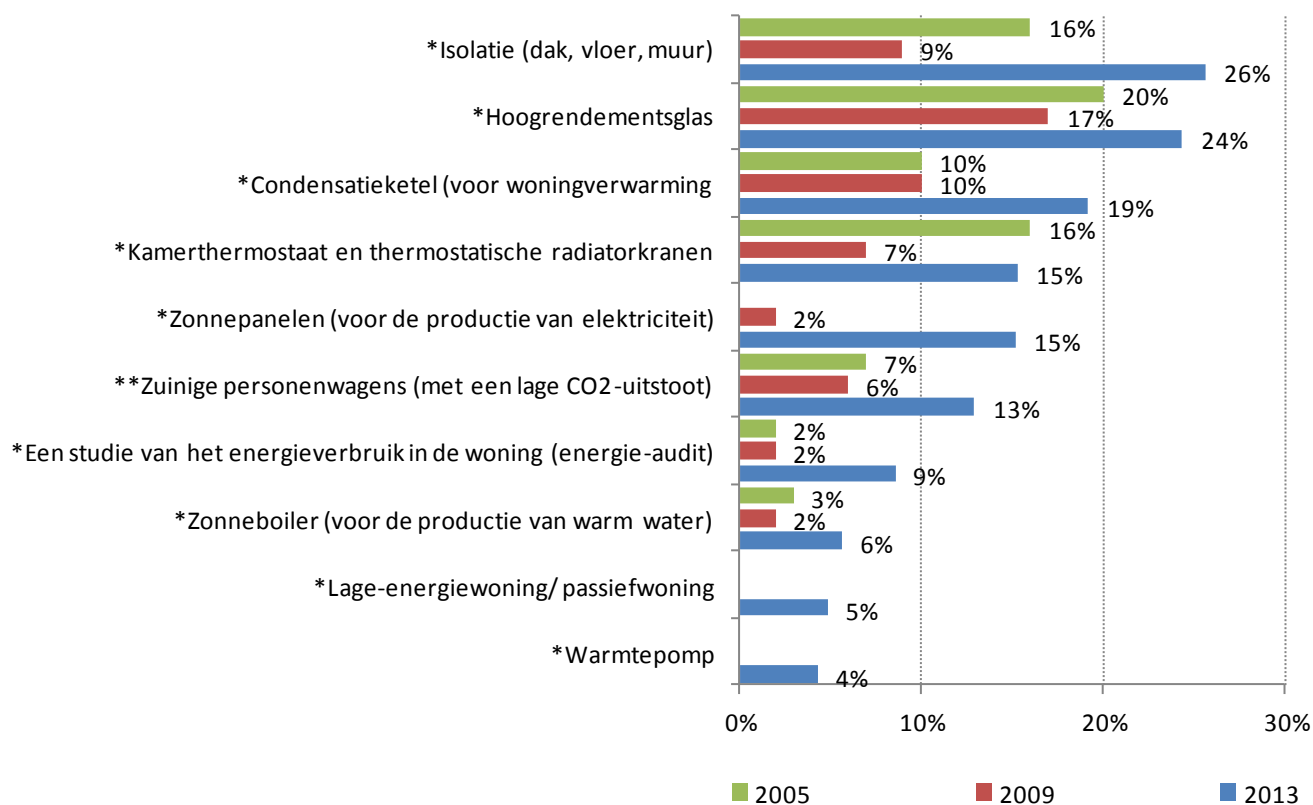
		Percentages						Significante verschillen
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Ik neem initiatief om de isolatie van mijn woning te verbeteren	Nu reeds	50,3%	53,5%	73,7%	60,1%	68,1%	64,5%	1-2/3, 1-2/6
Ik verkies het meest geschikte (energiezuinige) programma voor mijn vaatwasser / wasmachine	Nu reeds	65,0%	81,5%	75,4%	75,2%	77,0%	75,7%	1/2
	Nu + Nabije toekomst	77,7%	91,3%	82,0%	83,9%	84,4%	80,7%	1/2, 2/4, 2/6
Ik verhoog de efficiëntie van mijn verwarmings-systeem (bv. met een hoogrendementsketel)	Nu reeds	50,8%	58,1%	66,8%	70,7%	70,9%	67,0%	1-2/4-5
	Nu + Nabije toekomst	66,9%	74,9%	81,9%	85,7%	85,6%	81,0%	1-2/4-5
Ik zet elektronische toestellen helemaal uit om energieverbruik in de standby- modus te vermijden	Nu reeds	69,1%	66,4%	60,2%	52,1%	57,2%	56,4%	1-2/4
	Nu + Nabije toekomst	82,7%	79,7%	73,9%	65,9%	69,1%	66,5%	1/4-6, 2/5-6
	Regio	Noord (1)	Brussel (2)	Zuid (3)				
Ik neem initiatief om de isolatie van mijn woning te verbeteren	Nu reeds	66,5%	57,0%	51,4%			1/3	
	Nu + Nabije toekomst	85,4%	76,8%	74,9%			1/3	
Ik gebruik zonne-energie	Nu + Nabije toekomst	38,2%	16,3%	36,2%			1/2, 2/3	
Ik doof de lichten wanneer ik een ruimte voor meer dan 3 minuten verlaat	Nu + Nabije toekomst	87,0%	77,6%	86,2%			1/2	
Ik verhoog de efficiëntie van mijn verwarmings-systeem (bv. met een hoogrendementsketel)	Nu reeds	69,0%	61,3%	59,1%			1/3	
	Nu + Nabije toekomst	83,9%	71,8%	75,7%			1/3	
Ik koop energiezuinige verlichting	Nu reeds	85,7%	76,6%	85,3%			1/2	
	Nu + Nabije toekomst	91,5%	83,4%	90,8%			1/2	
Ik zet elektronische toestellen helemaal uit om energieverbruik in de standby- modus te vermijden	Nu reeds	62,2%	41,0%	58,3%			1/2, 2/3	
	Nu + Nabije toekomst	73,4%	57,2%	74,1%			1/2, 2/3	
Ik gebruik energiezuinige huishoudtoestellen	Nu reeds	77,6%	66,7%	77,1%			1/2	
	Nu + Nabije toekomst	89,3%	77,0%	88,6%			1/2, 2/3	
Ik ben overgeschakeld op aardgas	Nu reeds	52,8%	58,9%	27,8%			1/3, 2/3	
	Nu + Nabije toekomst	61,6%	66,1%	33,6%			1/3, 2/3	
	Urbanisatie	5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)			
Ik gebruik zonne-energie	Nu reeds	10,9%	19,5%	22,6%	24,2%		1/3, 1/4	
	Nu + Nabije toekomst	24,2%	34,0%	44,7%	38,1%		1/3, 1/4	
Ik ben overgeschakeld op aardgas	Nu reeds	59,4%	48,9%	44,0%	36,0%		1/3, 1/4, 2/4	
	Nu + Nabije toekomst	66,8%	52,6%	51,7%	45,9%		1/2, 1/3, 1/4	

3.4.1.4 GEBRUIK VAN FINANCIËLE OVERHEIDSSTEUN

De overheid geeft financiële steun voor investeringen in een aantal energiebesparende technieken. We willen weten in welke mate men hier reeds gebruik van heeft gemaakt. Telkens ongeveer een kwart van de woningeigenaars heeft anno 2013 reeds gebruik gemaakt van financiële steun voor isolatie⁸ (26%) en hoogrendementsglas (24%). Eén op vijf (19%) maakte reeds gebruik van een tegemoetkoming voor een condensatieketel. Dit is bovendien telkens een duidelijke toename ten opzichte van 2009.

Ook voor de overige energiebesparende technieken merken we op dat er reeds meer gebruik van is gemaakt dan tijdens de voorgaande klimaatenquête. Het gebruik van financiële steun voor zonnepanelen en zuinige personenwagens met een lage CO₂-uitstoot kent zelfs een spectaculaire groei ten opzichte van 2009. Dit geldt bovendien ook voor de energie-audit en de zonneboiler.

Grafiek 24 – Vraag 23B: De overheid geeft financiële steun (onder de vorm van belastingvermindering of premies) voor investeringen in een aantal energiebesparende technieken. Heeft u al gebruik gemaakt van deze financiële steun?

*Basis: alle woningeigenaars (N=1215) – excl. 'missings'.

**Basis: alle wagineigenaars (N=1397) – excl. 'missings'.

⁸ In 2009 werd enkel 'dakisolatie' vermeld.

Het al dan niet gebruik gemaakt hebben van financiële steun voor verscheidene energiebesparende investeringen, blijkt voornamelijk een kwestie van omgevingskarakteristieken (regio en verstedelijk), eerder dan persoonskarakteristieken (geslacht, leeftijd en opleiding). Zo hebben Vlamingen vaker dan Walen reeds gebruik gemaakt van overheidssteun voor energiebesparende aankopen voor de woning (behalve voor zonnepanelen), en vonden ook Belgen woonachtig in kleine lokaliteiten vlotter hun weg naar bepaalde financiële steunmaatregelen.

Tabel 19: V23B, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages						Significante verschillen
	Mannen (1)		Vrouwen (2)				
Geslacht							
Isolatie (dak, vloer, muur)	23,0%		28,3%				1/2
Lage-energiewoning / passiefwoning	3,4%		6,4%				1/2
Een studie van het energieverbruik in de woning	6,1%		11,2%				1/2
Leeftijd	16-35 j. (1)		36-55 j. (2)		56-75 j. (3)		
Zonnepanelen (voor de productie van elektriciteit)	12,6%		21,5%		9,0%		1/2, 2/3
Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Isolatie (dak, vloer, muur)	20,5%	17,4%	29,5%	25,0%	30,3%	35,3%	2/5-6
Lage-energiewoning / passiefwoning	12,2%	6,1%	7,7%	3,6%	2,4%	2,0%	1/4-5
Regio	Noord (1)		Brussel (2)		Zuid (3)		
Isolatie (dak, vloer, muur)	30,9%		8,8%		17,4%		1/2, 1/3
Hoogrendementsglas	28,5%		22,6%		16,3%		1/3
Kamerthermostaat en thermostatische radiatorcransen	18,3%		14,8%		9,3%		1/3
Zonneboiler (voor de productie van warm water)	7,1%		1,8%		3,4%		1/3
Zonnepanelen (voor de productie van elektriciteit)	15,3%		3,5%		16,7%		2/3
Condensatieketel (voor woningverwarming)	24,0%		17,8%		9,7%		1/3
Urbanisatie	5 centra (1)	Steden (2)	Kleine lok. (3)	Landelijk (4)			
Zonneboiler (voor de productie van warm water)	2,3%	3,5%	8,8%	5,9%		1/3	
Zonnepanelen (voor de productie van elektriciteit)	5,7%	14,1%	19,5%	17,8%		1/2, 1/3, 1/4	
Warmtepomp	2,3%	3,5%	8,1%	2,6%		1/3, 3/4	
Lage-energiewoning / passiefwoning	4,7%	0,9%	8,3%	3,6%		2/3, 3/4	
Een studie van het energieverbruik in de woning	6,8%	3,8%	15,0%	5,9%		1/3, 2/3, 3/4	
Zuinige personenwagens (met een lage CO ₂ -uitstoot)	11,5%	7,7%	14,0%	15,4%		2/4	

3.4.2 Energiebewustzijn

3.4.2.1 SELECTIECRITERIA

Aan de respondenten werd gevraagd om voor verschillende producten aan te geven welke selectiecriteria (imago, actuele prijs, energieverbruik, kwaliteit, design en milieubewustzijn) gehanteerd worden bij de aankoop ervan.

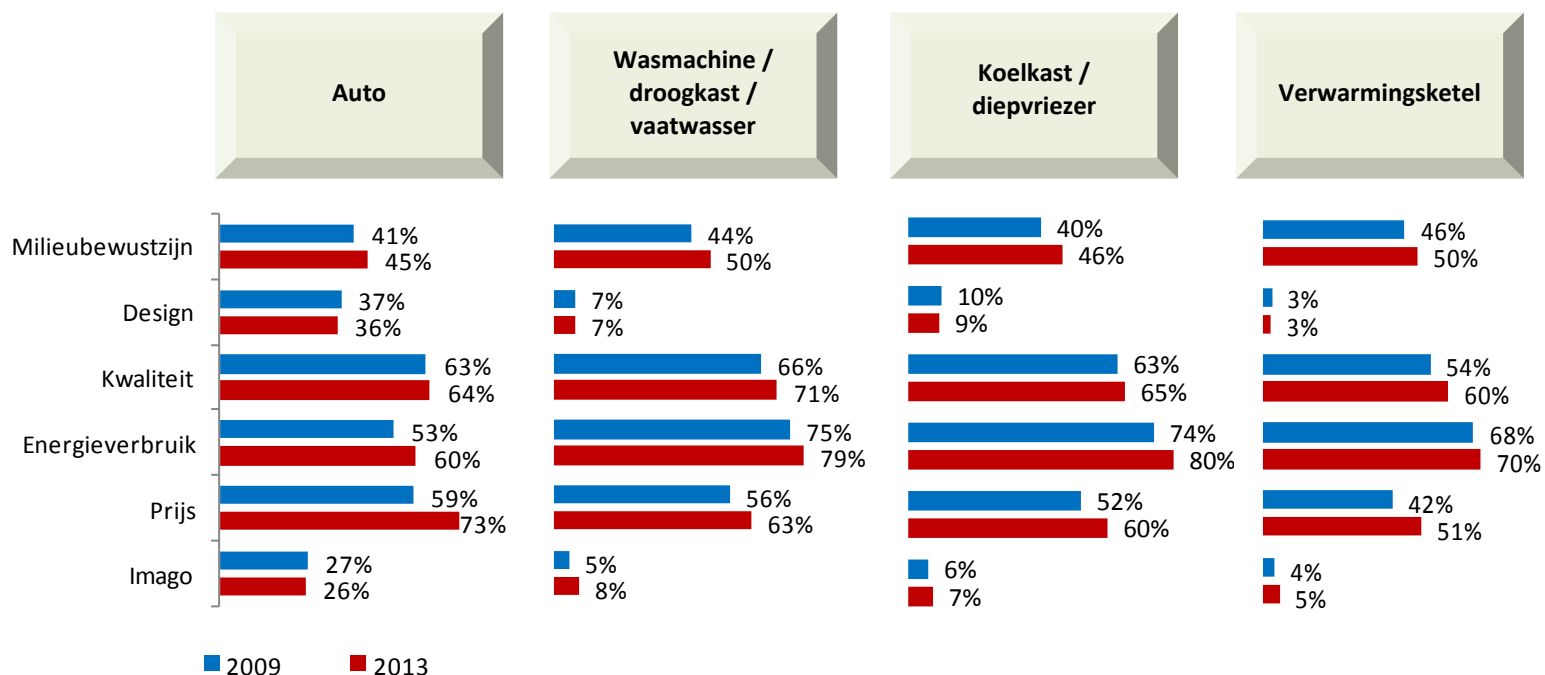
Het belangrijkste criterium bij de aankoop van een auto is zijn prijs (73%). In vergelijking met 2009⁹ (59%) neemt de prijs bovendien sterk toe in belang. De top drie van belangrijkste criteria bij de aankoop van een auto bestaat verder uit kwaliteit (64%) en energieverbruik (60%).

Voor wat betreft de aankoop van zowel een wasmachine, droogkast of vaatwasser (79%), een koelkast of diepvriezer (80%) als een verwarmingsketel (70%) is het energieverbruik van primordiaal belang, gevolgd door de kwaliteit van deze producten (71% respectievelijk 65% en 60%). Prijs is voor elk van deze producten het derde belangrijkste criterium.

De criteria imago en design worden haast enkel, zij het in eerder beperkte mate, in overweging genomen bij de aankoop van een nieuwe auto.

De criteria energieverbruik en milieubewustzijn winnen aan belang ten opzichte van 2009 en dit voor elk van de besproken producten. Toch speelt vooral de prijs een steeds grotere rol bij de aankoop van nieuwe producten.

Grafiek 25 – Vraag 19: Welke selectiecriteria hanteert u bij de aankoop van onderstaande producten?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

⁹ Voor deze vraag is geen vergelijking mogelijk met 2005 aangezien deze vraag destijds niet opgenomen was in de vragenlijst.

Onderstaande tabel geeft de cijfers enkel weer voor de wagenbezitters (auto) en woningeigenaars (verwarmingsketel).

Tabel 20: V19, Welke selectiecriteria hanteert u bij de aankoop van onderstaande producten?

	Auto		Verwarmingsketel	
	N	%	N	%
Milieubewustzijn	636	47%	581	51%
Design	521	38%	32	3%
Kwaliteit	932	68%	711	62%
Energieverbruik	863	63%	832	73%
Prijs	1046	77%	572	50%
Imago	374	27%	57	5%
TOTAAL	1.397	100%	1.215	100%

Uit de resultaten blijkt dat voornamelijk de leeftijd en de opleiding van de Belg het hanteren van bepaalde selectiecriteria bij de aankoop van een wagen, huishoudelektro en een verwarmingsketel in de hand werken. Voor wat betreft de aankoop van een wagen valt op dat hoe jonger en hoger opgeleid de Belg is, hoe meer hij/zij rekening houdt met de verscheidene selectiecriteria.

Ook bij de aankoop van grote huishoudtoestellen (zoals een wasmachine, vaatwasser, diepvriezer) enerzijds, een verwarmingsketel anderzijds, besteden de jongere Belgen van 16 tot 35 jaar – al dan niet bijgetreden door de leeftijdsgroep 36 tot 55 jaar oud – over het algemeen meer aandacht aan de verscheidene selectiecriteria dan de oudste leeftijdsgroep van 56 tot 75 jaar. Hoger opgeleiden letten bij de aankoop van bovengenoemde toestellen meer op de prijs, het verbruik en de kwaliteit, terwijl de laagst opgeleiden – meer dan de eerstgenoemde – aandacht hebben voor imago en design.

Tabel 21: V19, significante verschillen naar subgroepen

AUTO		Percentages						Significante verschillen	
	Geslacht	Mannen (1)			Vrouwen (2)				
Kwaliteit	Ja	67,5%			61,0%			1/2	
	Neen	32,5%			39,0%				
Design	Ja	38,8%			33,0%			1/2	
	Neen	61,2%			67,0%				
	Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)			
Imago	Ja	42,5%		24,2%		12,8%		1/2, 1/3, 2/3	
	Neen	57,5%		75,8%		87,2%			
Prijs	Ja	85,8%		72,8%		61,9%		1/2, 1/3, 2/3	
	Neen	14,2%		27,2%		38,1%			
Energieverbruik	Ja	63,7%		63,6%		51,7%		1/3, 2/3	
	Neen	36,3%		36,4%		48,3%			
Kwaliteit	Ja	73,0%		68,9%		49,9%		1/3, 2/3	
	Neen	27,0%		31,1%		50,1%			
Design	Ja	54,8%		35,5%		17,7%		1/2, 1/3, 2/3	
	Neen	45,2%		64,5%		82,3%			
Milieubewustzijn	Ja	52,5%		43,6%		39,3%		1/2, 1/3	
	Neen	47,5%		56,4%		60,7%			
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)		
Prijs	Ja	58,3%	70,7%	75,0%	74,2%	79,2%	83,5%	1/3-6	
	Neen	41,7%	29,3%	25,0%	25,8%	20,8%	16,5%		
Energieverbruik	Ja	45,3%	53,7%	57,2%	64,7%	63,3%	75,1%	1/4-6, 2/4, 2-3/6	
	Neen	54,7%	46,3%	42,8%	35,3%	36,7%	24,9%		
Kwaliteit	Ja	50,0%	54,3%	62,1%	66,9%	76,0%	77,2%	1-2/4-6, 3/5	
	Neen	50,0%	45,7%	37,9%	33,1%	24,0%	22,8%		
Design	Ja	26,9%	30,6%	33,0%	37,7%	39,5%	48,4%	1-2/6	
	Neen	73,1%	69,4%	67,0%	62,3%	60,5%	51,6%		
Milieubewustzijn	Ja	33,0%	43,7%	47,0%	47,0%	47,9%	49,9%	1/4-5	
	Neen	67,0%	56,3%	53,0%	53,0%	52,1%	50,1%		
	Urbanisatie	5 centra (1)		Steden (2)		Kleine lok. (3)		Landelijk (4)	
Prijs	Ja	67,9%		71,6%		76,3%		75,8%	1/3
	Neen	32,1%		28,4%		23,7%		24,2%	
Energieverbruik	Ja	53,1%		57,2%		63,6%		63,0%	1/3, 1/4
	Neen	46,9%		42,8%		36,4%		37,0%	

WASMACHINE / DROOGKAST / VAATWASSER		Percentages						Significante verschillen
	Geslacht	Mannen (1)			Vrouwen (2)			
Energieverbruik	Ja	75,5%			83,1%			1/2
	Neen	24,5%			16,9%			
Milieubewustzijn	Ja	43,5%			55,6%			1/2
	Neen	56,5%			44,4%			
	Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Imago	Ja	11,1%		6,5%		7,2%		1/2
	Neen	88,9%		93,5%		92,8%		
Prijs	Ja	76,7%		63,4%		48,7%		1/2, 1/3, 2/3
	Neen	23,3%		36,6%		51,3%		
Energieverbruik	Ja	84,4%		85,1%		67,9%		1/3, 2/3
	Neen	15,6%		14,9%		32,1%		
Kwaliteit	Ja	78,9%		73,9%		60,3%		1/3, 2/3
	Neen	21,1%		26,1%		39,7%		
Design	Ja	8,0%		4,7%		8,9%		2/3
	Neen	92,0%		95,3%		91,1%		
Milieubewustzijn	Ja	56,0%		52,6%		40,3%		1/3, 2/3
	Neen	44,0%		47,4%		59,7%		
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Imago	Ja	16,1%	8,5%	7,6%	6,2%	6,3%	5,8%	1/4-5
	Neen	83,9%	91,5%	92,4%	93,8%	93,7%	94,2%	
Prijs	Ja	44,5%	61,1%	64,2%	64,1%	66,7%	79,2%	1/2-6, 2/6, 4/6
	Neen	55,5%	38,9%	35,8%	35,9%	33,3%	20,8%	
Energieverbruik	Ja	61,4%	78,9%	78,1%	83,1%	84,3%	86,2%	1/2-6
	Neen	38,6%	21,1%	21,9%	16,9%	15,7%	13,8%	
Kwaliteit	Ja	48,2%	69,2%	70,2%	73,2%	80,6%	81,3%	1/2-6, 2/5
	Neen	51,8%	30,8%	29,8%	26,8%	19,4%	18,7%	
Design	Ja	14,6%	9,1%	4,3%	5,6%	3,5%	4,7%	1/3-5
	Neen	85,4%	90,9%	95,7%	94,4%	96,5%	95,3%	
	Regio	Noord (1)		Brussel (2)		Zuid (3)		
Prijs	Ja	60,0%		64,3%		67,6%		1/3
	Neen	40,0%		35,7%		32,4%		

KOELKAST / DIEPVRIEZER		Percentages						Significante verschillen	
	Geslacht	Mannen (1)			Vrouwen (2)				
Imago	Ja	9,3%			5,7%			1/2	
	Neen	90,7%			94,3%				
Prijs	Ja	56,0%			63,8%			1/2	
	Neen	44,0%			36,2%				
Energieverbruik	Ja	77,3%			82,3%			1/2	
	Neen	22,7%			17,7%				
Milieubewustzijn	Ja	43,7%			49,0%			1/2	
	Neen	56,3%			51,0%				
	Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)			
Imago	Ja	11,1%		4,9%		6,9%		1/2	
	Neen	88,9%		95,1%		93,1%			
Prijs	Ja	73,0%		60,3%		46,9%		1/2, 1/3, 2/3	
	Neen	27,0%		39,7%		53,1%			
Energieverbruik	Ja	84,3%		85,8%		68,6%		1/3, 2/3	
	Neen	15,7%		14,2%		31,4%			
Kwaliteit	Ja	71,2%		70,4%		53,5%		1/3, 2/3	
	Neen	28,8%		29,6%		46,5%			
Design	Ja	18,3%		5,7%		4,9%		1/2, 1/3	
	Neen	81,7%		94,3%		95,1%			
Milieubewustzijn	Ja	52,0%		49,7%		37,2%		1/3, 2/3	
	Neen	48,0%		50,3%		62,8%			
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)		
Imago	Ja	17,3%	7,1%	9,3%	5,2%	5,9%	4,0%	1/2, 1/4-6	
	Neen	82,7%	92,9%	90,7%	94,8%	94,1%	96,0%		
Prijs	Ja	42,3%	56,8%	55,6%	62,9%	64,5%	79,3%	1/2, 1/4-6, 2-5/6	
	Neen	57,7%	43,2%	44,4%	37,1%	35,5%	20,7%		
Energieverbruik	Ja	65,3%	76,0%	80,9%	83,4%	85,0%	88,6%	1/3-6	
	Neen	34,7%	24,0%	19,1%	16,6%	15,0%	11,4%		
Kwaliteit	Ja	46,6%	58,4%	65,1%	68,9%	74,8%	76,7%	1/3-6, 2/4-6	
	Neen	53,4%	41,6%	34,9%	31,1%	25,2%	23,3%		
	Urbanisatie	5 centra (1)		Steden (2)		Kleine lok. (3)		Landelijk (4)	
Milieubewustzijn	Ja	44,1%		40,0%		45,9%		52,0%	2/4
	Neen	55,9%		60,0%		54,1%		48,0%	

VERWARMINGSKETEL		Percentages						Significante verschillen
	Geslacht	Mannen (1)		Vrouwen (2)				
Prijs	Ja	47,1%		55,0%				1/2
	Neen	52,9%		45,0%				
Milieubewustzijn	Ja	45,8%		54,0%				1/2
	Neen	54,2%		46,0%				
	Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Imago	Ja	8,6%		4,2%		3,9%		1/2, 1/3
	Neen	91,4%		95,8%		96,1%		
Prijs	Ja	63,9%		53,6%		35,9%		1/2, 1/3, 2/3
	Neen	36,1%		46,4%		64,1%		
Energieverbruik	Ja	74,7%		77,1%		57,5%		1/3, 2/3
	Neen	25,3%		22,9%		42,5%		
Kwaliteit	Ja	71,4%		64,1%		43,7%		1/2, 1/3, 2/3
	Neen	28,6%		35,9%		56,3%		
Milieubewustzijn	Ja	59,4%		53,9%		36,5%		1/3, 2/3
	Neen	40,6%		46,1%		63,5%		
	Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
Prijs	Ja	28,5%	43,4%	49,1%	58,6%	56,1%	68,5%	1/2-6, 2/4-6, 3/6
	Neen	71,5%	56,6%	50,9%	41,4%	43,9%	31,5%	
Energieverbruik	Ja	44,2%	63,0%	73,2%	75,5%	79,8%	83,0%	1/2-6, 2/4-6
	Neen	55,8%	37,0%	26,8%	24,5%	20,2%	17,0%	
Kwaliteit	Ja	30,9%	50,3%	58,7%	66,8%	72,4%	76,2%	1/2-6, 2/4-6, 3/6
	Neen	69,1%	49,7%	41,3%	33,2%	27,6%	23,8%	
Design	Ja	6,2%	1,2%	1,6%	3,5%	1,6%	3,2%	1/2
	Neen	93,8%	98,8%	98,4%	96,5%	98,4%	96,8%	
Milieubewustzijn	Ja	32,8%	43,9%	48,5%	56,5%	54,2%	58,7%	1/4-6, 2/4
	Neen	67,2%	56,1%	51,5%	43,5%	45,8%	41,3%	
	Regio	Noord (1)		Brussel (2)		Zuid (3)		
Imago	Ja	7,5%		1,3%		2,7%		1/2, 1/3
	Neen	92,5%		98,7%		97,3%		
Prijs	Ja	47,5%		57,9%		56,3%		1/3
	Neen	52,5%		42,1%		43,7%		
	Urbanisatie	5 centra (1)		Steden (2)		Kleine lok. (3)		Landelijk (4)
Imago	Ja	2,7%		7,1%		5,6%		1/4
	Neen	97,3%		92,9%		94,4%		

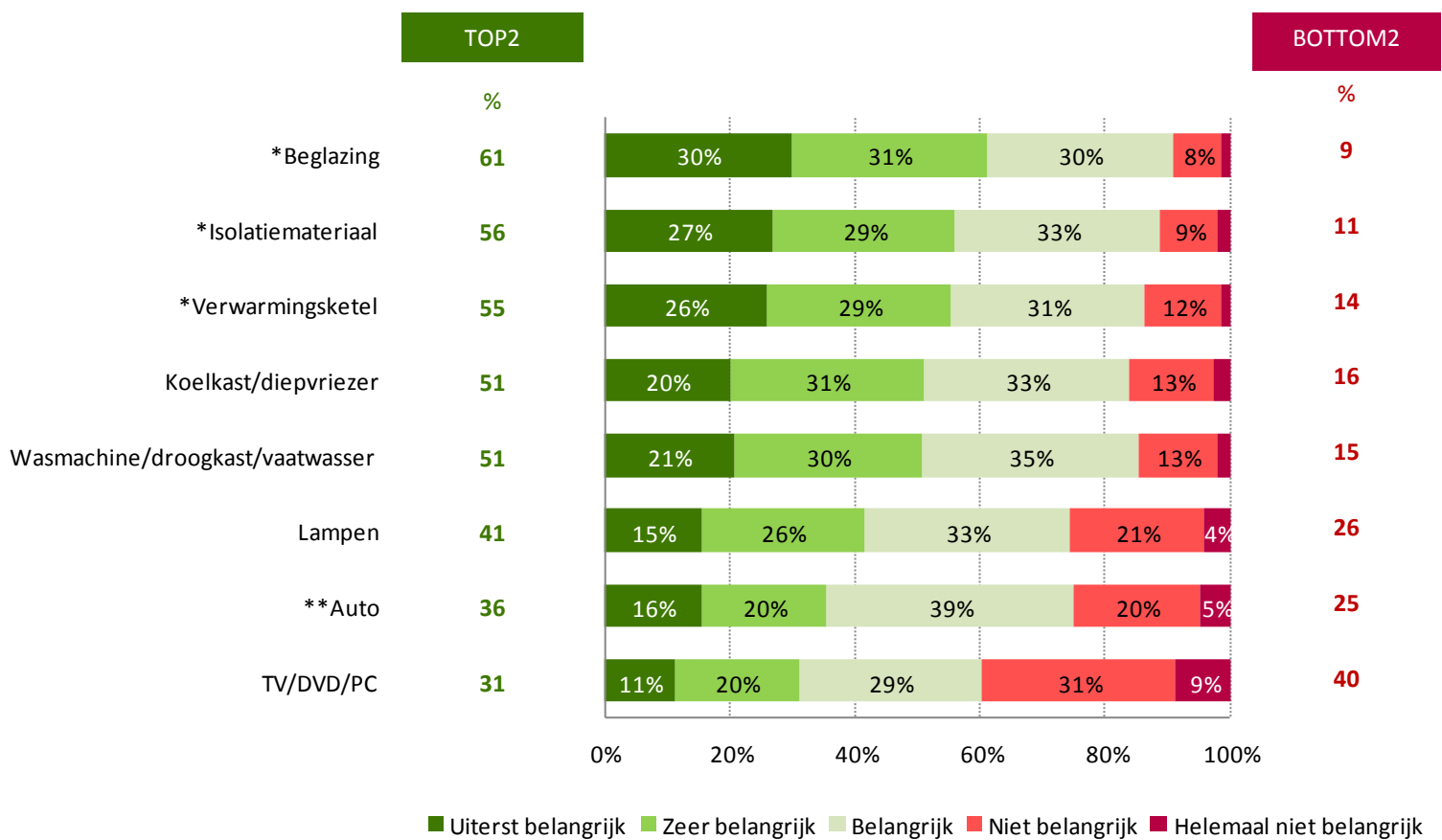
3.4.2.2 BELANG VAN HET ENERGIEVERBRUIK

In wat volgt gaan we na in welke mate in het verleden het energieverbruik doorslaggevend was bij de aankoop van bepaalde producten.

Onderstaande grafiek toont dat voor elk van onderstaande producten telkens een meerderheid van de respondenten aangeeft dat het energieverbruik belangrijk tot uiterst belangrijk was bij de aankoop ervan.

Het energieverbruik blijkt het vaakst een doorslaggevend argument te zijn bij de aankoop van producten waarvan mensen verwachten dat deze de grootste winst opleveren (beglazing, isolatie, verwarmingsketel).

Grafiek 26 – Vraag 20: In welke mate was in het verleden het energieverbruik doorslaggevend bij uw aankoop van volgende producten?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

*Basis: alle woningeigenaars (N=1215) – excl. ‘missings’.

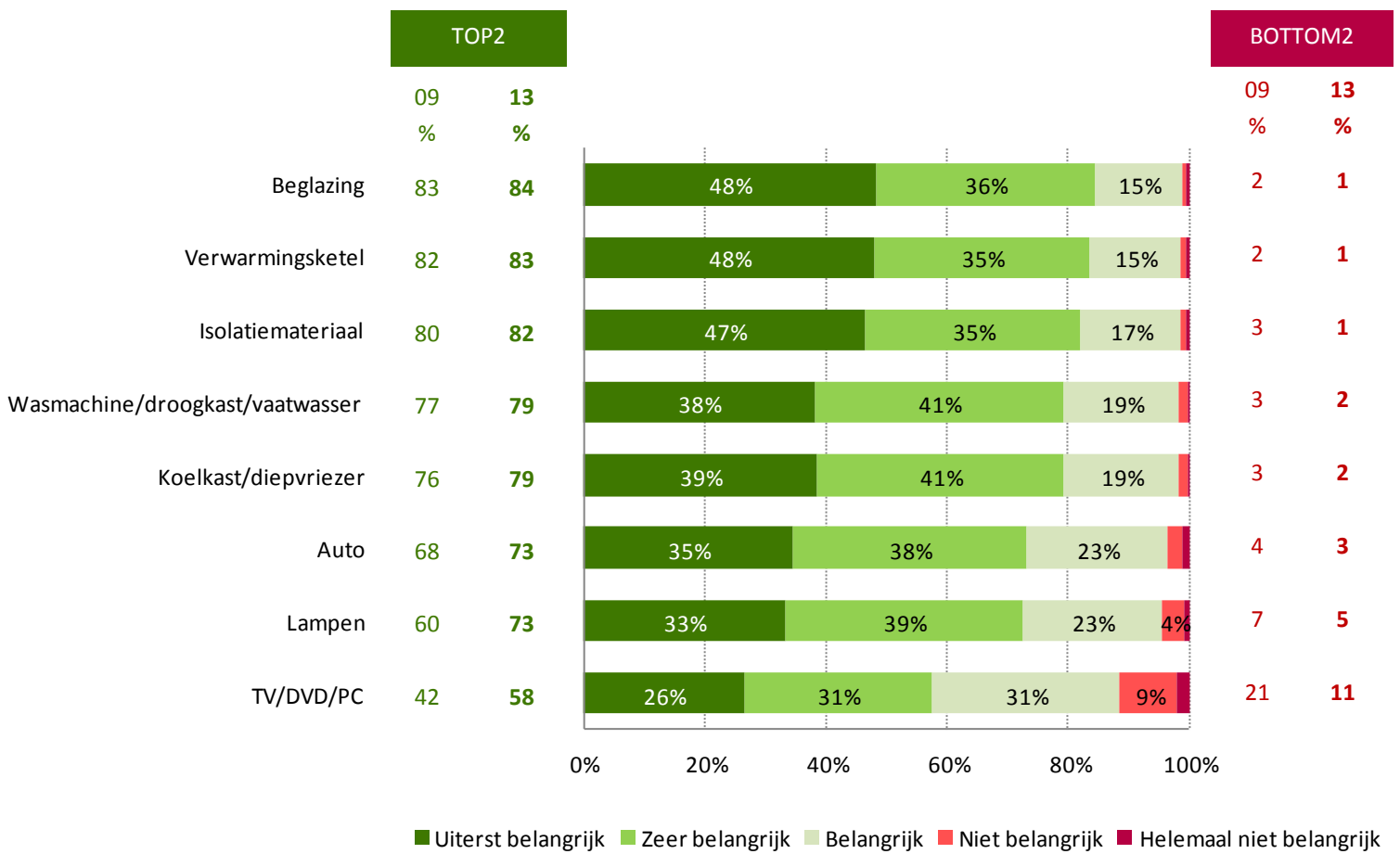
**Basis: alle wageneigenaars (N=1397) – excl. ‘missings’.

Omwille van de atypische schaal, zonder neutrale positie, werden geen significante verschillen berekend.

Vervolgens werd er aan de respondenten gevraagd in welke mate er bij een volgende aankoop van deze producten gelet zal worden op het energieverbruik of de energiebesparing van het product.

Uit de resultaten blijkt duidelijk dat het energieverbruik in belangrijke tot uiterst belangrijke mate doorslaggevend zal zijn bij een volgende aankoop van de weerhouden producten. Op een aantal enkelingen na, zullen alle Belgen rekening houden met het energieverbruik wanneer ze in de toekomst beglazing (99%), een verwarmingsketel (99%), isolatiemateriaal (99%), een wasmachine, droogkast of vaatwasser (98%), een koelkast (98%), een auto (97%) of lampen (95%) kopen. Voor de aankoop van een TV, DVD of PC bedraagt dit percentage 89%.

Grafiek 27 – Vraag 21: In welke mate zal het energieverbruik bij uw volgende aankoop van onderstaande producten doorslaggevend zijn?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

3.4.3 Inspanningen om klimaatverandering tegen te gaan

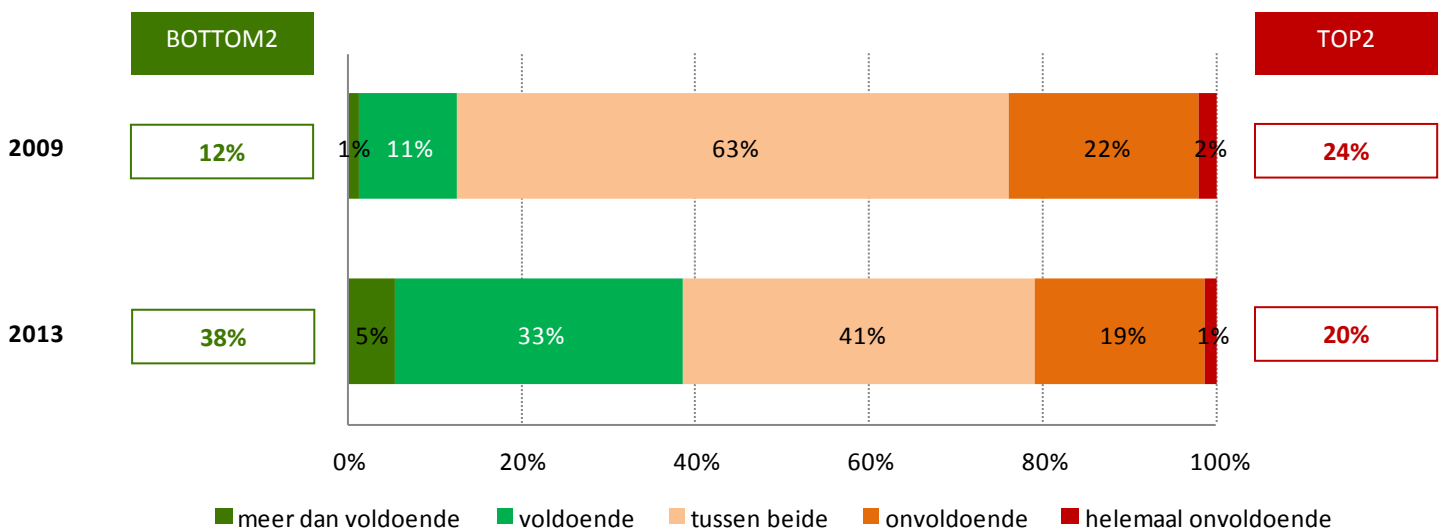
In wat volgt bekijken we de tevredenheid enerzijds over de eigen initiatieven en anderzijds de acties van de overheid om klimaatverandering tegen te gaan.

3.4.3.1 EIGEN INSPANNINGEN

We stelden de vraag of men van zichzelf vindt voldoende initiatieven te nemen om de klimaatverandering tegen te gaan. De grootste groep (41%) wordt gevormd door de respondenten die ‘tussen beide’ antwoorden. Daarnaast is meer dan één op drie (38%) zeer tevreden tot uiterst tevreden. Eén op vijf respondenten is echter niet echt tevreden (19%) of helemaal niet tevreden (1%) over de initiatieven die ze nemen.

Het aandeel van de Belgen die tevreden zijn over de initiatieven die ze zelf nemen is toegenomen ten opzichte van 2009¹⁰ (38% t.o.v. 12%). Het aantal ontevredenen nam lichtjes af (20% t.o.v. 24%).

Grafiek 28 – Vraag 25:
Vindt u dat u momenteel voldoende initiatieven neemt om klimaatverandering tegen te gaan?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. ‘missings’.

¹⁰ Vraagstelling 2009: “Hoe tevreden bent u over uw handelingen en acties om de klimaatverandering tegen te gaan?”

Beschouwd naar leeftijd, valt op dat de jongste deelnemers (16-35j) over het algemeen minder tevreden zijn over de eigen initiatieven om klimaatverandering tegen te gaan. Bovendien vinden de lager opgeleide Belgen over het algemeen vaker van zichzelf (meer dan) voldoende initiatieven te nemen om klimaatverandering tegen te gaan in vergelijking met hoger opgeleide landgenoten.

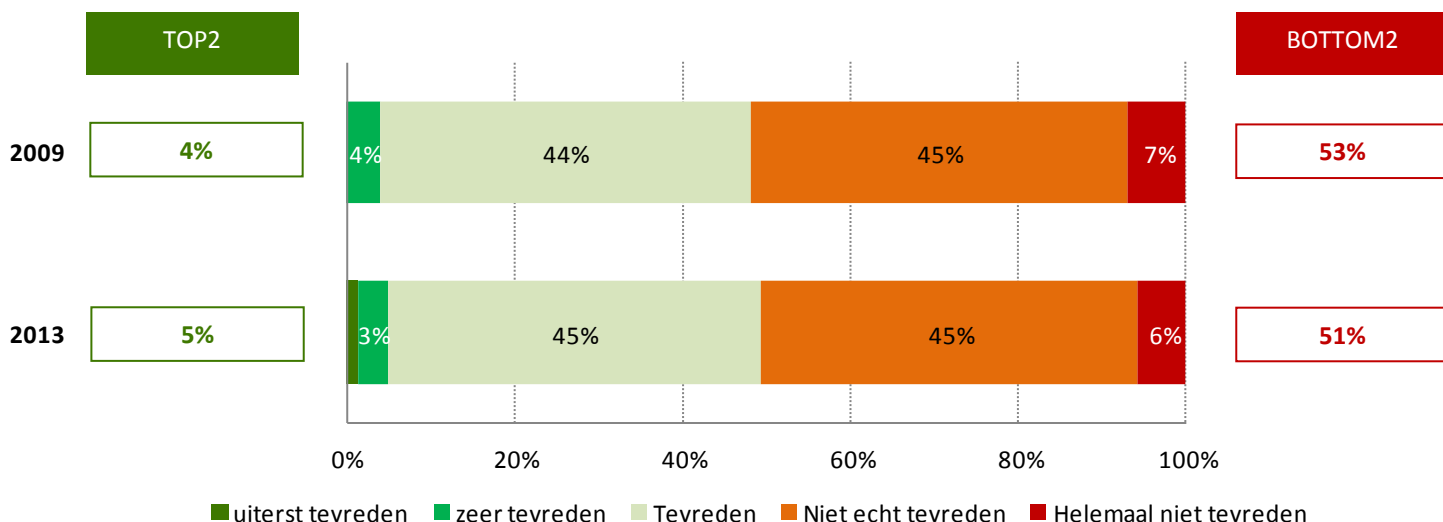
Tabel 22: V25, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages						Significante verschillen
	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Leeftijd	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
(Helemaal) onvoldoende	31,1%		16,3%		16,3%		1/2, 1/3
Tussen beide	37,8%		42,2%		41,2%		
(Meer dan) voldoende	31,1%		41,5%		42,5%		1/2, 1/3
Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
(Helemaal) onvoldoende	25,3%	11,5%	16,7%	23,2%	23,9%	28,6%	1/2, 2/4-6
Tussen beide	30,8%	38,7%	41,0%	45,3%	40,6%	41,0%	1/4
(Meer dan) voldoende	43,9%	49,9%	42,3%	31,5%	35,5%	30,4%	2/4-6
Urbanisatie	5 centra (1)		Steden (2)		Kleine lok. (3)		Landelijk (4)
(Helemaal) onvoldoende	23,1%		21,0%		23,6%		16,3%
Tussen beide	38,9%		41,6%		35,6%		46,1%
(Meer dan) voldoende	37,9%		37,4%		40,9%		37,6%

3.4.3.2 OVERHEIDSINSPANNINGEN

Wanneer we de mate van tevredenheid bekijken voor wat betreft de acties van de overheid om klimaatverandering tegen te gaan, stellen we vast dat ongeveer de helft van de Belgen (51%) niet echt tevreden of helemaal niet tevreden is. Slechts 5% van de respondenten is zeer tevreden of uiterst tevreden over de geleverde overheidsinspanningen. De mate van tevredenheid over de acties van de overheid blijft stabiel ten opzichte van 2009.

Grafiek 29 – Vraag 26:
Hoe tevreden bent u over de acties van de overheid om klimaatverandering tegen te gaan?

Basis: alle respondenten (N=1510) – excl. 'missings'.

In onderstaande tabel vinden we de significante verschillen terug naar leeftijd en regio. We stellen vast dat de tevredenheid over de acties van de overheid toeneemt naarmate men ouder is en dat de tevredenheid groter is onder de inwoners uit Vlaanderen. Verder valt op dat naarmate het opleidingsniveau stijgt, de ontevredenheid over de acties van de overheid toeneemt. Naar geslacht en urbanisatiegraad kunnen geen significante verschillen worden weergegeven.

Tabel 23: V26, significante verschillen naar subgroepen

	Percentages						Significante verschillen
	16-35j (1)		36-55j (2)		56-75j (3)		
Leeftijd							
(Helemaal) niet tevreden	55,5%		53,0%		42,6%		1/3, 2/3
Tevreden	40,3%		43,6%		50,2%		1/3
Zeer tot uiterst tevreden	4,2%		3,3%		7,2%		2/3
Opleiding	Lager ond. (1)	Lager sec. (2)	Hoger sec. beroeps (3)	Hoger sec. algemeen (4)	Hoger onderwijs (5)	Univ. onderwijs (6)	
(Helemaal) niet tevreden	37,1%	40,5%	45,7%	55,5%	57,8%	67,6%	1-2/4-6, 3/6
Tevreden	47,1%	52,6%	48,9%	43,0%	39,3%	32,1%	2/5-6
Zeer tot uiterst tevreden	15,8%	6,9%	5,4%	1,5%	2,9%	0,3%	1/2, 1/4-6, 2/4
Regio	Noord (1)		Brussel (2)		Zuid (3)		
(Helemaal) niet tevreden	43,2%		61,1%		61,6%		1/2, 1/3
Tevreden	51,0%		36,5%		35,0%		1/2, 1/3
Zeer tot uiterst tevreden	5,8%		2,5%		3,4%		